

Otázka: Vnímání a pozornost

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Abyss

Vnímání - charakteristika procesu, vjem X počitek, druhy vnímání, znaky vnímání, smyslové orgány, adaptace, smyslové klamy; pozornost - charakteristika a druhy pozornosti, aktivace

DEFINICE VNÍMÁNÍ

- psy proces, kterým zachycujeme to, co v přítomném okamžiku **působí na naše smysly**
- informuje nás o vnějším světě (*barevná rozkvetlá louka, hlas zvonu, chuť a vůně kávy..*)
- a také vnitřním stavu orgánů našeho těla (*bolest hlavy, zrychlené dýchání..*)

- zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové, vnímání pohybu, stavu vnitřních orgánů

- **výsledkem vnímání** = vjem, počitek

- **vjem** = představuje obraz předmětu nebo jevu jako celku
- **počitek** = obraz jednotlivé vlastnosti toho předmětu

- vnímáme prostřednictvím **analyzátorů (receptorů)**
- **činnost receptorů** = čítí

- **vnější receptory (exteroreceptory)** → informace o vnějším světě
- **vnitřní receptory (interoreceptory)** → informace o vnitřní světě

ZNAKY VNÍMÁNÍ

1. **celistvost** - vnímáme předmět jako celek
2. **výběrovost** - vybereme si to, co budeme v danou chvíli vnímat
3. **zaměřenost** - zaměříme se na jednu věc a opomeneme pozadí
4. **apercepce** - využívání minulé zkušenosti při vnímání
5. **konstantnost** - věc vidíme zepředu, zezadu → dokážeme si spojit, že jde o jeden předmět

VNÍMÁNÍ ČASU A PROSTORU

- relativita času a prostoru → každý ho může vnímat jinak
 - fyzikální čas se nerovná času prožitkovému

- **adaptace** = přizpůsobení vnímání

- **smyslové klamy** → chuťová iluze, hmatová iluze

- **optickogeometrické klamy** → chybné vnímání délky, polohy nebo směru

- **iluze kontrastu** → světlostní kontrast, Hermannova kontrastní mříž

- přeceňování svislých čar, zdánlivá změna směru čar vlivem jiných čar

- přenesení vlastností celého obrazce na části → *Sanderův rovnoběžník, Miller-Lyerova figura*

----- P - O - Z - O - R - N - O - S - T -----

DEFINICE POZORNOSTI

- aktuální stupeň aktivity psychických funkcí, které jsou aktivovány psychickými silami

- psychický jev, který se projevuje soustředěností a zaměřeností vědomí

DRUHY POZORNOSTI

1. **bezděčná** → neúmyslná, mimovolní, pasivní

◦ **reflexy:** nepodmíněné (vlivem vrozených reflexů) a podmíněné (individuální zkušenosti)

2. **záměrná** → úmyslná, aktivní

3. **pozornost pomyslná** → selektivní (výběrová), protivolní (trvá i přes snahu ji odpoutat)

VLASTNOSTI POZORNOSTI

a) **rozsah, šířka** - množství podnětů v krátkém čase

b) **intenzita, hloubka** - stupeň soustředění, podrobnost zpracování podnětů

c) **stálost pozornosti** - délka soustředění na jeden předmět

d) **pohyblivost** - přesouvání z objektu na objekt

e) **rozdělení** - zpracovávání informace z více než jednoho zdroje současně

PORUCHY POZORNOSTI

1. roztržitost

◦ neschopnost dlouhodobé koncentrace pozornosti (je opakem koncentrace pozornosti)

◦ **existují dva typy:**

- **nestálost úmyslné pozornosti**

→ *nedokáže se soustředit delší čas na jeden konkrétní objekt*

- **příliš velká intenzita pozornosti**

→ *hluboké soustředění na určitý objekt, nepozornost v ostatních oblastech*

2. rozptýlenost

- neschopnost udržet pozornost v daném směru (*je opakem stálosti*)

ZÁKLADNÍ POJMY

- **percepce** = vjem, proces vnímání (*přijímání*)
- **apercepce** = člověk uvědomuje a srovnává rozdíly mezi vnitřními a vnějšími podněty